

Састаўнымі элементамі беларускага кірмашу з'яўляюцца ўрачыстае адкрыццё, выстава-продаж вырабаў народных майстроў, фальклорныя фестывалі і спартыўныя спаборніцтвы, конкурсы музыкантаў і выканаўцаў народных песень, народныя атракцыёны, гульні, забавы. У цэнтры народных традыцый заўсёды было маладое пакаленне, таму арганізацыя кірмашу дазваляе ўключаць у працэс яго правядзення ў першую чаргу моладзь, што дапамагае развіццю творчай актыўнасці і рацыянальнаму выкарыстанню яе вольнага часу.

Міцкевіч Н.А.,
ст.выкладчык

МЕТАДЫЧНАЯ РАСПРАЦОЎКА ГРАТЭСКУ Ў РЭЖЫСУРЫ НУМАРА

Гратэск - від мастацкай вобразнасці, заснаваны на камічным, карыкатурным, трагічным эфекце. Гратэскавы тып вобразнасці - метады пабудовы вобразаў. На думку К.С.Станіславаўскага, гратэск, - «вышэйшая ступень нашага мастацтва». Не прызнаючы гратэск бездухоўны, спрошчаны і апошлены, ён сцвярджаў гратэск яскравы, смелы, здольны апраўдаць вялікі ўнутраны змест. Нумар з'яўляецца самастойнай адзінкай сцэнічнага дзеяння. Ён працягвае сябе ў тэатралізаваным відовішчы праз гратэск.

Эксцэнтрычнасць, парадаксальнасць рэжысёрскага мыслення з'яўляюцца асновай метадычнай распрацоўкі гратэску ў рэжысуры нумара. У тэатралізаваным відовішчы нумар працягваецца праз алегарычную пантаніму, клануаду, буфанату, скетч і іншыя формы гратэскавага формаўтварэння.

У чым сутнасць метадычнага падыходу да сцэнічнай формы? У момант рэжысёрскай пабудовы гратэскавага нумара неабходна працягваць давер да гледача і пазбягаць роўных халоў, павучанняў, прымітыўных вывадаў. У метадычным падыходзе да распрацоўкі гратэску ў нумары студэнт, будучы рэжысер, з'яўляецца першаадкрывальнікам; ён павінен даследаваць невядомы, неспазнаны жыццёвы матэрыял, акрэсліць шэраг праблем, задач, выявіць скразное дзеянне. Пры стварэнні гратэскавага нумара аўтар - студэнт павінен вызначыць сваю палітычную, сацыяльную, грамадзянскую пазіцыю, раскрыць свае маральныя і духоўныя якасці.

Такім чынам, рэжысура гратэскавых нумароў будзе «па сваіх законах». Тут смела выкарыстоўваюцца гіпербала, шарж, фантастычная трансфармацыя і інш.

Рэжысура гратэскавых нумароў патрабуе не толькі арганізацыі прасторы, але і музыкальнага дзеяння. Для гэтых нумароў характэрны

ланцуг вострасюжэтных дзеянняў, эксцэнтрыка, маскі, якія ўяўляюць сабой сацыяльную тыпізацыю.

Трэба адзначыць, што гратэск у рэжысуры нумара - свосасаблівая гульня супрацьлегласцей. Мастацтва рэжысуры гратэскавага нумара - гэта мастацтва дзеяння. Студэнт-рэжысёр, выкарыстоўваючы сцэнарый, стварае новы, каштоўны твор мастацтва. Безумоўна, студэнт - рэжысер як творца нумара павінен даць гледачу вялікую інфармацыю культурнага і выхаваўчага парадку.

Метадычная распрацоўка гратэскавага нумара выяўляе не толькі веды студэнта-рэжысёра, але і выяўляе яго творчыя і арганізацыйныя здольнасці, а таксама назапашаны жыццёвы вопыт.

Аладаў Г.М.,
дацэнт

МЕТОДЫКА ПРАВЯДЗЕННЯ РУХОМЫХ ГУЛЬНЯЎ

Пры выбары гульняў патрэбна ўлічваць форму мерапрыемстваў (вечар адпачынку, тэматычны вечар, дзівячае свята, народнае свята і г.д.), месца іх правядзення (зала, вуліца, парк), час правядзення (зіма, лета), узрост удзельнікаў, іх колькасць.

Для правядзення гульняў неабходна падрыхтаваць пляпоўку, інвентар. Пажадана, каб інвентар быў маляўнічым, яркім, прыкметным. Па памеру ён павінен адпавядаць фізічнай падрыхтоўцы ўдзельнікаў.

Колькасць інвентару неабходна прадугледзець загадзя. Ён раздасца ўдзельнікам ші раскладваецца пасля тлумачэння гульні. Перад гульнёй неабходна прадумаць увесь яе працэс і прадугледзець, якія моманты могуць выклікаць азарт, зніжэнне зацікаўленасці, каб папярэдзіць гэтыя нежаданыя з'явы.

Перад тым, як растлумачыць гульню, неабходна так размясціць удзельнікаў, каб яны добра бачылі і чулі вядучага. Тлумачэнне павінна быць сціслым. Выключэнне складаюць гульні для дзяцей, якія можна тлумачыць у казачнай, займальнай форме. Тлумачэнне павінна быць лагічным, паслядоўным. Рэкамендуем прытрымлівацца наступнага плана тлумачэння. 1. Назва гульні. 2. Роля гуляючых і іх размяшчэнне. 3. Ход гульні. 4. Мэта гульні. 5. Правілы гульні.

Для лепшага засваення правіл тлумачэнне патрэбна суправаджаць паказам. Ён можа быць поўным (узнаўляюцца найбольш складаныя моманты гульні) ці няпоўным (некаторыя моманты гульні растлумачваюцца жэстамі і асобнымі рухамі).